

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

Son dövrlər dövlətin bütün sahələrində gəncleşmə siyasəti həyata keçirilir. Hər bir istiqamətdə gəncleşmə, yeniliklər özünü göstərməkdədir. Bu baxımdan, Azərbaycan elmində də gəncleşmə siyasətinin aparılması bir zərurətə çevrilib. Adətən neçə illərdir ən çox eşitdiyimiz budur ki, gənclər elmə gəlmir, elmdə gənclərin payı yoxdur, elmdə gəncleşmə getmir və sair.

Əslində, bu cür yaşamanın kökündən yanlış olduğu qənaətinə deyilik. Çünki ətrafımızda xeyli gənclər var ki, maddi çətinliklərə, elm sahəsində maddiyyatın cüzi olmasına baxmayaraq elm sahəsinə sevgi bəsləyirlər. Bu gün kütləvi olmasa da, xeyli sayda gənc elmə maraq göstərir. İnsaf naminə deyək ki, elmə meyilli gənclərin çox böyük əksəriyyəti çətinliklərə, bürokratik əngəllərə sinə gərərək elmi işlər yazırlar. Onların arasında çox samballı dissertasiyaların olduğu da məlumdur. Bu gün elmin müxtəlif sahələrində elmi araşdırmalar zəif də olsa gedir, bu prosesdə gənclər də yox deyil. Bir sözlə, elmin sabahına sahib çıxacaq gənclər var, amma onların sırası genişlənməlidir. Hazırda həm AMEA-nın ayrı-ayrı elmi tədqiqat institutlarında, həm də ali məktəblərdə istedadlı gənclər var. Bəzi alimlərimizin təbircinə desək, gənc alimlərimiz dövlətin diqqət və qayğısına cavab olaraq Azərbaycanın inkişafına yeni töhfələr vermək əzmindədirlər. Qeyd edək ki, Azərbaycanın gənc alimlərinin qurultayı da keçirilib. Bu da o deməkdir ki, onların elmi yaradıcılıq uğurları az deyil. Sadəcə, o gənclərin həm saylarının az olması, həm də təbliğatlarının zəifliyi cəmiyyətdə "Azərbaycanda gənc alimlər yoxdur" təsəvvürü yaradır. Əslində isə belə deyil.

"Gənclərin elm sahəsində öz yeri var"

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Rasim Heydərov "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, heç də bədbinliyə qapılmaq lazım deyil, çünki bu gün Azərbaycanda elmə maraq gö-

stərən gənclər var. R.Heydərov hesab edir ki, elmə könül verən istedadlı gənclərin böyük əksəriyyəti AMEA-da fəaliyyət göstərir: "Elm sahəsində də istedadlı gənclərimiz az deyil. Gənclərin elm sahəsində öz yerləri və öz payları var. Bu danılmaz faktır. Sadəcə olaraq, gənclərin elmə gəlməyi bir qədər çətinidir. Bu mənada gənclər əsasən pul qazanmağa, daha çox maliyyə olan sahələrə üz tuturlar. Elm sahəsində isə ümumiyyətlə pul yoxdur. Məsələn, fəlsəfə doktoruna dövlət tərəfindən verilən aylıq müavinət 60 manatdır. Ona görə də, gənclərin elmə gəlməsi çətinidir. Bütün bunlara baxmayaraq istedadlı gənclər var, onlar elmlə çətinliklərə baxmayaraq elmlə məşğul olurlar. Təbii ki, akademiya işləməyə gələn gənc alim gəlib burada 300, 320 manat maaş alır. Yenə də deyirəm savadlı, istedadlı, potensiallı gənclərimiz var. Amma xeyli müddət bizdə boşluqlar oldu, bu da təhsil sistemindeki mövcud boşluqlarla bağlı idi. Amma biz deyə bilmərik ki, gənclərimiz savadsızdır, geridə qalırlar".

"Demək olmaz ki, gənclər elmə gəlmir, gələnələr var"

R.Heydərov qeyd etdi ki, düzdür, elmə gələn gənclərin sayı Sovet dövründəki kimi kütləvi deyil, amma var. "Dövr vardı ki, bizdə elmə gənclərin marağı kütləvi idi, intellektual səviyyəli gənclərimiz çox idi, hamı kitab oxuyurdu. Amma indi o yoxdur. Bu da təbii, əvvəl insanlar kitab oxuyurdular, indi bütün məlumatları internet resurslarından alırlar".

Gənclərin elmi araşdırmalarda rolu...

Konkret olaraq AMEA-nın özünün elmi-tədqiqat institutları üçün kadr hazırlamaq üçün magistratura və doktorantura sahəsində təhsil verməsinə gəlincə, R.Heydərov bildirdi ki, qurumda təhsilin bu pillələrini bitirən gənclər arasında qalib elmi-tədqiqat institutunda çalışanlar var. "Ümumiyyətlə, akademiya sisteminə də, ali məktəblərdə də magistratura və doktoranturaya gəncləri ona görə götürürlər ki, onlar gələcəkdə elmi kadrlar kimi yetişə bilsinlər. Əlbəttə, elm müəssisələrinin kadr yetişdirməsi çox mühümdür. Magistratura, doktorantura pilləsində təhsil alan gənclər arasında heç olmasa 3-4 nəfəri qalib elm sahəsində çalışır, qalanları gedir. Onların müəyyən bir qismi müəssisələrdə işlə təmin olunur, bəziləri işə olunmur. Bizdə çox yaxşı magistratlar olub, amma təəssüf ki, onların hamısını işlə təmin etmək mümkün olmayıb. Yaxşı ixtisaslı kadrlar olur. Bizim institutda da son illər belə kadrlar var, onlar magistraturanı bitirəndən sonra AMEA-nın Dilçilik İnstitutunda qalırlar. Az da olsa yenə elmin xeyrinədir. Demək olmaz ki, gənclər elmə gəlmir, gələnələr var".

"Akademiya gələn gənclər elmi sevnənlərdir"

Gənc alimlərin xarici ölkələrdə keçirilən elmi yığıncaqlarda, konfranslarda çıxışının təmin edilməsinə, onların yaradıcılıq ezamiyyətlərinə göndərilib göndərilməməsinə gəlincə, R.Heydərov bildirdi ki, bu elmi müəssisələrdən asılı olan məsələdir: "Hər şeyin son ucu həmişə maliyyənin üstünə gəlir. Maliyyə problemi olmasa akademiya kifayət qədər gəncleşmə aparmaq mümkündür. Əsas problem maliyyə ilə bağlıdır. Elə elmi-tədqiqat institutları var ki, əməkdaşlarını elmi konfranslara da, yaradıcılıq ezamiyyətlərinə də göndərir, amma göndərməyənlər də var. Ali məktəblərdə sistem bir qədər fərqlidir. Onlarda maaş daha yüksəkdir. Amma akademiya gələn gənclər az maaş alsalar da, onlar elmi istəyib gəlirlər ki, elmə töhfələr versinlər. Bəziləri iddia edir ki, akademiya geridə qalib, akademiya elm yoxdur, amma əksinə Azərbaycanda AMEA-da olan elmi həzm edəcək universitet yoxdur. Tam məsuliyyətimlə deyirəm, Azərbaycanda elə bir universitet yoxdur ki, akademiyanın elmini həzm edə bilsin. Azərbaycanda elm qalıbsa akademiya qalib, burada işləyən gənclər də, orta nəsil də savadlı və elmə faydalıdır. Akademiya gələn gənclər elmi sevnənlərdir"- deyərək R.Heydərov bildirdi.

İradə SARIYEVA
Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.